

Geçtiğimiz yüzyılda tarımsal politikalar da ana hedef, tarımla uğraşanların gelir düzeylerini yükseltmek ve insanların gıda ihtiyaçlarını karşılamak olarak belirlenmiştir. Bu hedefe ulaşmak üzere de öncelikle birim alandan elde edilen verimi yükseltmeye yönelik çalışmalar yapılmıştır. 1970'li yıllarda Dünya'da yaşanan ve "Yeşil Devrim" olarak adlandırılan süreçte, üretimdeki 3-8 kat arasında değişen artışlar dünya nüfusuna refah getirmemiş, arzu edilen kalkınmayı sağlamamıştır. Ancak günümüzde bu politikalarda önemli bir değişim yaşanmaktadır.

Günümüzde birim alandan elde edilen üretimi artırmaya dayalı tarımsal politikaların yerine, çevreye zarar vermeden güvenli gıda üretimini sürdürülebilir bir şekilde sağlayan tarımsal politikalar yer almaktadır. Diğer taraftan tüketicilerin, çevreye dost insan sağlığına duyarlı güvenli gıda talepleri, tarımsal arzı yönlendiren en önemli etken halini almaktadır. Tüketicilerin bu talepleri, uluslararası tarımsal ticareti de etkileyerek satın alınacak ürünlere karşı güveni sağlayacak teknik tedbirlerin alınmasını zorunlu kılmaktadır.

İyi tarım uygulamaları, tarımsal üretim sisteminin sosyal açıdan yaşanabilir, ekonomik açıdan kârlı ve verimli, insan sağlığını koruyan, hayvan sağlık ve refahı ile çevreye önem veren bir hale getirmek için uygulanması gereken işlemler olarak tanımlanmaktadır. İyi tarım uygulamalarında amaç; çevre, insan ve hayvan sağlığına zarar vermeyen bir tarımsal üretimin yapılması, doğal kaynakların korunması, tarımda izlenebilirlik ve sürdürülebilirlik ile gıda güvenliğinin sağlanmasıdır.

İYİ TARIM UYGULAMALARININ KAPSAMI

1. Gıda güvenliğine yönelik tedbirler
2. Çevreyi ve toprağı korumaya yönelik tedbirler
3. Üreticilerin ve tarım işçilerinin sağlık, güvenlik ve refahına yönelik tedbirler iyi tarım uygulamalarını oluşturur.

Üretici için İyi Tarım Uygulamalarının yararları

- İyi Tarım Uygulamaları dahilinde üretimi yapılan ürünler iç ve dış pazarda tercih sebebidir.
- İyi Tarım Uygulamaları ile üretici perakendecilerle nitelikli anlaşma sağlar.
- İyi Tarım Uygulamaları ile üretilen ürünler kalitelidir ve bu kalitesi yetkili kuruluşlar tarafından sertifikalandırılır.
- İyi Tarım Uygulamalarına geçen üreticinin maliyetleri uzun vadede düşer ve bu sayede karında artış sağlanmış olur.
- İyi Tarım Uygulamaları ile çalışan güvenliği ve refahı sağlanmış olur.

Perakendeci için İyi Tarım Uygulamalarının yararları

- İyi Tarım Uygulamaları ile perakendecilerin üretici ile nitelikli anlaşma olanağı sağlanmış olur.
- İyi Tarım Uygulamaları ile halk sağlığı ve ürünün güvenilirliğiyle ilgili endişeler ortadan kaldırılmış olur.
- İyi Tarım Uygulamaları ile birlikte tüketicinin ürüne olan güveniyle talep artışı sağlanır. Yasal düzenlemelere uygunluk göstermesi nedeniyle engellerin ortadan kalkması sağlanmış olur.

İhracatçı için İyi Tarım Uygulamalarının yararları

- İyi Tarım Uygulamaları ile üretilen ürünlerde miktar ve kalite kayıpları önlenmiş; ürünler kalitesi ve güvenliği açısından sertifikalandırılmıştır.
- İhracatçılar, İyi Tarım Uygulamaları ile akreditasyon işlemlerinin uluslararası normlara uygun olarak yürütülmesi ile pazara girişlerde tarife dışı engelleri aşmış olacaktırlar.
- İyi Tarım Uygulamaları'na geçişle birlikte; ihracata konu olan meyve ve sebze çeşitlerinin uluslar arası piyasa taleplerine uygun hale getirilmesi ile ihracatçılar daha geniş pazarlara ulaşabileceklerdir. Ürünün izlenebilirliği ve sağlıkla ilgili risklerinin azaltılmasıyla artan talepler sayesinde ihracatçılar daha fazla gelir elde edebileceklerdir.
- İyi Tarım Uygulamaları ile gıda güvenliği ve insan sağlığı ile ilgili riskler azaltılır.
- İyi Tarım Uygulamaları ile izlenebilirlik sayesinde ürünün kaynağı hakkında yeterli bilgi sağlanmış olur. İyi Tarım Uygulamaları ile üründe kalite ve güvenilirlik sağlanmış olur.

İYİ TARIM UYGULAMASININ ÜLKEMİZE ETKİSİ

Özellikle ihracatta bulunduğumuz Avrupa ülkelerindeki perakendeciler, yaş meyve-sebze ürünlerinin iyi tarım uygulamaları prensiplerinde üretildiğini gösteren sertifikaları talep etmeye başlamıştır. Bu talep sadece AB ülkeleri ile sınırlı kalmamakta, her hangi bir sertifika adı ile anılmasa da özellikle Rusya gibi ülkelere yaptığımız yaş meyve ve sebze ihracatında da benzer taleplerle karşılaşmaktadır.

Türkiye'de iyi tarım uygulamalarına ait sertifikalandırmalar, EUROPGAP Protokolü ile başlamıştır. 2003 yılından itibaren, Avrupa ülkelerine yönelik ihracat yapan yaş meyve sebze sektöründe, EUROPGAP kriterlerine göre iyi tarım uygulamaları yapılmaktadır.

Çevre için İyi Tarım Uygulamaları

- İyi Tarım Uygulamaları ile sürdürülebilir, doğal hayatı ve biyolojik çeşitliliği koruyan çevreye karşı sorumlu bir üretim yapılır.
- İyi Tarım Uygulamaları'nda tarımın çevreye olan zararı azaltılmış olur. İyi Tarım Uygulamaları ile korumacı bir yönetim planı uygulanır.

GELENEKSEL TARIMDAN FARKI NEDİR?

İyi tarım uygulamaları (İTU), tarımın kendisi olup, alternatif bir tarımsal üretim modeli değildir. Kimyasal ilaç, suni gübre vb. uygulamalar söz konusu olmakla birlikte bu uygulamalar entegre ürün yönetimi prensiplerinde insan sağlığına ve çevreye zarar vermeyecek şekilde tatbik edilmektedir. Bununla birlikte tarımsal üretimin İTU prensiplerinde yapılması, geçmişte sanayi sektörü ile başlayıp hizmetler sektörü ile devam eden kalite yönetim sistemi prensiplerinin, tarımsal üretimin içerisinde uygulanmasını gündeme getirmiştir. Bu uygulamaların sonucunda, işletmeden sofraya izlenebilirlik tesis edilmektedir.

DÜNYA'DA İYİ TARIM UYGULAMALARI

Uluslararası alanda yaşanan gelişim ve değişimler sonucunda tüketicilerin çevreye dost, insan sağlığına duyarlı güvenli gıda talepleri, tarımsal arzı yönlendiren en önemli etken haline almaktadır. Tüketicilerin bu talepleri, uluslararası tarımsal ticareti etkilemekte ve satın alınacak ürünlere karşı güveni artıracak teknik tedbirlerin alınmasını zorunlu kılmaktadır. Özellikle Avrupa Birliği ülkelerindeki yaş meyve, sebze pazarının % 70-80'lik kısmına hakim büyük perakendeci kuruluşlar tüketicilerin güvenli gıda taleplerini karşılamak üzere 1997 yılında EUREP adı altında bir araya gelmişlerdir. 1999 yılında ise öncelikle yaş meyve sebze de iyi tarım uygulamalarının esasları belirlenerek EUROPGAP adı altında yayınlanmıştır.

AB'DE İYİ TARIM UYGULAMALARI

Dünyada gıda ve gıda üretimine ilişkin çok çeşitli sorunlarla karşılaşılmasının yanı sıra gittikçe tükenen kaynaklar karşısında etkin çözümler üretme sorumluluğu insanları farklı arayışlar içerisine sürüklemektedir. Küresel ısınma ve iklim değişikliğinin tarımda yarattığı olumsuz etki ile birlikte, üretimde azalmaların yaşanmasıyla, açlık çeken insan sayısında önemli bir artış ve gittikçe artan gıda fiyatları ile yüz yüze gelinmiştir.

Elde edilen veriler doğrultusunda, 2030 yılında 8 milyar insana besin Sağlaması gereken dünyamız, bu doğrultuda gıda üretimini en az % 40 oranında artırmalıdır. FAO'nun yaptığı tahminler neticesinde, var olan ormanların ve doğal alanların yerini üretim için ayrılan geniş arazilerin alması ile dünya

nüfusunun gerekli besin ihtiyacı karşılanabilecektir. Hiç kuşku yoktur ki, yoğun girdi kullanımı ile doğanın dengesi bozuldukça ve çevreye olan tahribat arttıkça, üretilen ürünlerde gıda güvenirliliği açısından bazı riskler oluşacaktır. Oluşan çevresel tahribat giderilse bile çevrenin eski haline döndürülmesi hemen hemen mümkün olmamakla birlikte bu son derece zahmetli ve oldukça masraflı bir süreçle sonuçlanmaktadır.

İYİ TARIM UYGULAMALARI'NIN HEDEFLERİ

Topluluğun insan, hayvan ve bitki sağlığı kaygılarıyla uygulamaya koyduğu kural ve standartlara uyum göstermek adına 'İyi Tarım Uygulamaları' uygulamaya konulmuştur. İyi Tarım Uygulamaları; çevre, hijyen, hayvan refahı, hayvan kimlik ve kayıt sistemi ile hayvan sağlığı konularındaki kuralları da kapsar. Bu uygulamalarla başarılmak istenenler; Çevre koruma bilincinin yaygınlaştırılması, bitkilerde sınırlı ilaç kullanımının sağlanması, gıda güvenliğinin temini, kirliliği önlemek için tarımsal düzenlemelerin planlanması, organik madde ve kimyasal atıklar için depolama ve işletmelerde tesisatları istenilen düzeyde kurarak sıvı gübre ve silaj çıkışlarındaki akarsu yataklarının korunması, çiftlik hayvanlarının refahının ve sağlanması ve yasaklanmış maddelerin kullanılmaması ve güvenilir hayvan ilaçlarının kullanılması, organik/kimyasal maddelerin nehirleri, ırmakları, gölü, havuzu ya da iç su kaynaklarını kirletmesine izin verilmemesi şeklinde özetlenebilir.

İyi Tarım Uygulamaları ile ayrıca tarımda kimyasal kullanımının belirli bir program dâhilinde azaltılması, toprak ve çevreye zarar veren uygulamaların minimize edilmesi, verimliliğin artırılması ve böylece tarımın sürdürülebilirliğinin sağlanmasını hedeflemektedir. Ülke ve kuruluşlar arasında uygulamada farklılıklar gözlenmesine rağmen, İyi Tarım Uygulamaları'nın temelinde yatan felsefe aynıdır. Bu felsefe, tarım ürünleri üretiminin, insanlara ve çevreye zarar vermeyecek şekilde yapılması üzerine kurulmuştur. Başka bir ifadeyle, İyi Tarım Uygulamaları, tarımsal üretimin planlanması, kayıt altına alınarak geliştirilmesi, pazarlanması, güvenli ürünlerin gıda güvenlik zinciri içinde tüketicilere ulaştırılması ile ilgili bütün iş ve işlemleri bir araya getirerek tüketicilerin sağlıklı gıdalara ulaşması teminatını vermeyi amaçlamıştır.

İyi Tarım Uygulamaları Uluslararası Tarım Ticaretindeki Belirleyici Etkileri

Ülkeler arasındaki ticaretin yaygınlaşması amacıyla engellerin kaldırılması yönündeki çalışmalara hız verilmiş, bu kapsama tarım sektörü de alınmıştır. Gelişmekte olan ülkelerde tarım ürünleri dış ticaretinin, ekonomik büyüme ve kalkınma açısından önemi büyüktür. Bu nedenle AB ülkeleri gibi gelişmiş ülkeler geliştirmekte olan ülkeler için önemli bir pazardır. Diğer taraftan AB'nin uzun bir süredir tek iç pazar haline gelmesiyle birlikte üçüncü ülkelere

tarımsal ithalat konusunda uyguladığı kurallarda kalite ve standardizasyon ön plana çıkmıştır.

İyi Tarım Uygulamaları'nı benimseyenlere verilecek ekonomik destekler ile üreticilerin gelirinin artması, ortalama harcamaların azaltılması, pazara girişin sağlanması, çiftlik varlıklarının parasal değerinin artması hedeflenirken, İTU'yu uygulamayanların desteklerden yararlanabilme düzeyinin azaltılması hedeflenmektedir.

İYİ TARIM UYGULAMALARININ GELİŞİM SÜRECİ

İyi Tarım Uygulamaları kavramı, son yıllarda, hızlı şekilde değişen ve küreselleşen gıda ekonomisi ve endişeler neticesinde ve çeşitli paydaşların gıda üretimi ve kalitesi, gıda güvenliği, tarımın çevresel sürdürülebilirliği hakkında taahhütleri bağlamında ortaya çıkmıştır. Birçok uluslararası pazar, sürdürülebilir tarımı ve gıda güvenliği için doğal kaynaklar yönetimini teşvik etmek amacıyla harekete geçmeyi talep etmiştir.

Burada başarılmak istenen ise yeterli, güvenli ve besleyici gıdaya ulaşmaktır. Genel bir ifadeyle, İyi Tarım Uygulamaları yaklaşımı, güvenli ve sağlıklı gıda ve gıda dışındaki tarımsal ürünler kaynaklı çiftlikte üretim ve üretim sonrası işleme için çevresel, ekonomik ve sosyal sürdürülebilirliğe hitaben tavsiyeleri ve mevcut bilgiyi uygulamaktadır. İyi Tarım Uygulamaları terimi farklı anlamlar ve uygulamaları da akla getirmektedir. Örneğin, İyi Tarım Uygulamaları gıdalarda bulaşık etmenlerini engellemek veya en aza indirmek için bağlı kodların uygulanması ile uluslar arası düzenleyici çerçeve içerisinde kullanılan resmi terminoloji olarak bilinmektedir. Buna ilaveten, İyi Tarım Uygulamaları, çiftçi ve tüketicilerin ihtiyaçlarının yanı sıra gıda zincirindeki ihtiyaçları karşılamak için hükümetler, sivil toplum örgütleri ve özel sektör tarafından birçok şekilde geliştirilen ve uygulanan özel, gönüllü ve düzenli olmayan uygulamalara atıfta bulunmak anlamına gelmektedir.

İyi Tarım Uygulamalarına İlişkin Yönetmelik

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Hukuki Dayanak ve Tanımlar

Madde 1 — Bu Yönetmelik; çevre, insan ve hayvan sağlığına zarar vermeyen bir tarımsal üretimin yapılması, doğal kaynakların korunması, tarımda izlenebilirlik ve sürdürülebilirlik ile gıda güvenliğinin sağlanması amacıyla hazırlanmıştır.

Kapsam

Madde 2 — Bu Yönetmelik, iyi tarım uygulamalarına uyulması için İl Müdürlüklerinin, üreticilerin, üretici birliklerinin, müteşebbisler ile yetkilendirilmiş kuruluşların görev ve sorumlulukları ile denetim esaslarını kapsar.

Hukuki Dayanak

Madde 3 — Bu Yönetmelik, 441 sayılı Tarım ve Köyişleri Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 2 nci maddesinin (f) ve (h) bentlerine, 6968 sayılı Zirai Mücadele ve Zirai Karantina Kanununun 22 ve 24 üncü maddelerine, 5179 sayılı Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunun 16 ve 24 üncü maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4 — Bu Yönetmelikte geçen;

a) Bakanlık: Tarım ve Köyişleri Bakanlığını,

b) Bakan: Tarım ve Köyişleri Bakanını,

c) İyi Tarım Uygulamaları Komitesi (İTUK): Bakan Olur'u ile kurulan ve Bakan adına bu Yönetmeliğin uygulanmasını takip ve temin eden, bu Yönetmeliğin 9 uncu maddesinde yer alan Komiteyi,

d) İyi Tarım Uygulamaları (İTU): Tarımsal üretim sisteminin sosyal açıdan yaşanabilir, ekonomik açıdan karlı ve verimli, insan sağlığını koruyan, hayvan sağlık ve refahı ile çevreye önem veren bir hale getirmek için uygulanması gereken işlemleri,

e) İl Müdürlüğü: Tarım İl Müdürlüğünü,

f) Kontrol Kuruluşu: İyi tarım uygulamaları kriterlerine uygun üretilen ürünün, üretiminden son tüketiciye ulaşıncaya kadar olan tüm aşamalarını kontrol etmek üzere Bakanlık tarafından yetki verilmiş gerçek veya tüzel kişileri,

g) Sertifikasyon Kuruluşu: Tüm kontrolleri tamamlanmış iyi tarım uygulamaları kriterlerine uygun üretilen

ürünü, kontrol kuruluşunun yaptığı kontrol ve bu kontrole ilişkin bilgi ve belgeler ile gerek duyulan hallerde yaptırılacak analizlere dayanarak sertifikalandırmak üzere Bakanlık tarafından yetki verilmiş gerçek veya tüzel kişileri,

h) Yetkilendirilmiş Kuruluş: Kontrol ve sertifikasyon kuruluşu, kontrol kuruluşu veya sertifikasyon kuruluşu olarak Bakanlık tarafından yetki verilmiş gerçek veya tüzel kişileri,

ı) Kontrol: İyi tarım uygulamaları faaliyetlerinin bu Yönetmeliğe uygun olarak yapılıp yapılmadığının belirlenmesi, düzenli kayıtların kurulması, sonuçların rapor edilmesi, gerek görülmesi halinde ürünün niteliğinin laboratuvar analizleri ile test edilmesini,

j) Kontrolör: Kontrol ve sertifikasyon kuruluşu veya kontrol kuruluşu adına iyi tarım uygulamaları faaliyetlerinin her aşamasının ilgili mevzuata göre uygulanmasını kontrol etmek üzere Bakanlık tarafından yetki verilmiş gerçek kişiyi,

k) Sertifikatör: Kontrol ve sertifikasyon kuruluşu veya sertifikasyon kuruluşu adına, kontrolü tamamlanmış ürünün iyi tarım uygulamaları kriterlerine uygun olduğunu onaylamak üzere Bakanlık tarafından yetki verilmiş gerçek kişiyi,

l) Denetim: İyi tarım uygulamaları faaliyetlerinin bu Yönetmeliğe uygun olarak yapılıp yapılmadığını tespit etmek amacıyla, yetkilendirilmiş kuruluşlar, işletmeler ve müteşebbisler

- ile kontrolör ve sertifikelerinin Bakanlık veya Bakanlık tarafından denetim yetkisi verilen kuruluşlarca yapılan her türlü denetimini,
- m) Sertifikasyon: Bütün kontrol yöntemlerinin uygulanması sonucu işletmenin ve iyi tarım uygulamaları kriterlerine uygun üretilen ürünün mevzuata uygun olarak belgelendirilmesini,
- n) Sertifika: Bütün kontrol yöntemlerinin uygulanması sonucu işletmenin ve iyi tarım uygulamaları kriterlerine uygun üretilen ürünün mevzuata uygun olduğunu gösteren belgeyi,
- o) Üretim Alanı: İyi tarım uygulamaları çerçevesinde üretimin yapıldığı alanı,
- p) Satış Ünitesi: Tarımsal ürünün üreticiden alınıp tüketiciye ulaştırılarak satışını yapan birimi (manav, market, pazar, v.b.),
- r) Entegre Ürün Yönetimi (EÜY): Uzun dönemde sürdürülebilirlik şartlarını kapsayan, yerel toprak, iklim ve ekonomik koşullar gibi çevresel şartlarla uyumlu ürün karlılığını içeren tam bir tarım stratejileri sistemini,
- s) Entegre Mücadele (EM): Tarımsal ürünlerde zararlı türlerin popülasyonunu ve çevre ile ilişkilerini dikkate alarak, uygun olan mücadele metotlarını ve tekniklerini kullanarak, ekonomik zarar seviyesini en aza indiren mücadele sistemini,
- t) Üretici: Tarımsal ürünlerin her aşamadaki üretimini İTU kriterlerine göre yapan gerçek ve tüzel kişileri,
- u) Üretici Birlikleri: 5200 sayılı Tarımsal Üretici Birlikleri Kanununa göre tarım üreticilerinin, ürün veya ürün grubu bazında ve gönüllülük esasına dayalı olarak kurdukları, tüzel kişiliği haiz tarımsal üretici birliklerini,
- v) Müteşebbis: İyi tarım uygulamaları kriterlerine göre; üretim yapan ve/veya ürünü işleyen, ambalajlayan, etiketleyen, taşıyan ve pazara hazır hale getiren iç ve/veya dış pazarda pazarlayan, pazarlamada aracılık eden gerçek veya tüzel kişileri, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Görev ve Sorumluluklar

İl Müdürlüklerinin Görev ve Sorumlulukları

Madde 5 — İl müdürlüklerinin görev ve sorumlulukları aşağıda belirtilmiştir.

- a) Üretici ve üretici birliklerine İTU konusunda eğitim ve yayım hizmeti vermek,
- b) Yetkilendirilmiş kuruluşlar ile kontrolörler ve sertifikelerle İTU esaslarında aykırı hareket etmeleri durumlarında müdahale etmek, gerekli uyarıları yapmak,
- c) Üreticilerin EM ve EÜY tekniklerini kullanarak üretim yapmasını sağlamak için ürün bazında hazırlanan teknik talimatlar hakkında üreticileri, üretici birliklerini ve müteşebbisleri bilgilendirmek,
- d) Üreticiler ve üretim ile ilgili, yetkilendirilmiş kuruluşlardan alacakları bilgileri kayıt altına almaktır. İTU Kriterlerine Göre Üretim Yapan Üreticilerin ve Üretici Birliklerinin Görev ve Sorumlulukları

Madde 6 — İTU kriterlerine göre üretim yapan üreticilerin ve üretici birliklerinin görev ve sorumlulukları aşağıda belirtilmiştir.

- a) Üretim alanlarında yaptıkları gübre, bitki koruma uygulamalarını ve gerekli olan diğer zorunlu uygulamaları kayıt altına almak,
- b) Bitki koruma ve hayvan sağlığı ürünlerini tavsiyesine uygun olarak kullanmak,
- c) Üretimde hastalıklar, zararlılar ve yabancı otlar ile mücadele yapmak,
- d) Toprak, su, çevre ve insan sağlığını koruyucu tedbirler almak,
- e) Toprak ve yaprak analizlerini yapmak/yaptırmak, gübrelemeyi analiz sonuçlarına göre uygulamak ve analiz sonuçlarını kayıt altında tutmak,
- f) Sulama suyunu analiz ettirmek, önerilen miktar ve metotlarda uygulamak ve kayıt altına almaktır. İTU Kriterlerine Göre Üretim Yapan Üretici ve Üretici Birliklerinin Ürünü Satın Alan Müteşebbislerin Görev ve Sorumlulukları

Madde 7 — İTU kriterlerine göre üretim yapan üretici ve üretici birliklerinin ürününü satın alan müteşebbislerin görev ve sorumlulukları aşağıda belirtilmiştir.

- a) Üretici, üretici birlikleri ile bunların ürününü satın alan müteşebbisler İTU kriterlerine karşılıklı uyulacağına dair yazılı bir sözleşme yaparlar,*
- b) Üretime girdi (tohum, fide, fidan, anaçlık, soğan, yumru, rizom, bitki koruma ürünü, gübre, hayvan sağlığı ürünleri vb.) temin eden özel ve tüzel kişiler kayıt tutarlar,*
- c) Ürünü satın alan müteşebbisler, üreticiden ürüne ait kayıtlarının bulunması şartını ararlar,*
- d) Ürünü satın alan müteşebbisler, ürünlerle ilgili kayıtların ve uygulanan işlemlerin yer aldığı bir kayıt sistemi oluştururlar,*
- e) Gıda güvenliğinden üretici, üretici birlikleri ve bunların ürününü satın alan müteşebbisler sorumludur.*

Yetkilendirilmiş Kuruluşlarının Görev ve Sorumlulukları

Madde 8 — Yetkilendirilmiş kuruluşların görev ve sorumlulukları aşağıda belirtilmiştir.

- a) Yetkilendirilmiş kuruluşlar her türlü üreticiye, üretici birliklerine, müteşebbise, ürüne, üretime, kontrol işlemine, sertifikasyon işlemine, kuruluşun kendisine, çalışanına ve menşesine dair her türlü bilgi ve belgeleri düzenlemekle yükümlüdür.*
- b) Yetkilendirilmiş kuruluşlar İTU kriterlerine göre üretim yapan üreticilere, üretici birliklerine, müteşebbise ait her türlü bilgiyi kontrol ederek kayıt altına alır. 3'er aylık raporlar hazırlayarak bilgi için Tarım İl Müdürlüğü'ne verir. Tarım İl Müdürlüğü bu raporların özetinden oluşan bir raporu 6 aylık dönemler halinde gereği için İTUK'a bildirir.*

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İyi Tarım Uygulamaları Komitesi ve Yetkilendirilmiş Kuruluşlar

İyi Tarım Uygulamaları Komitesinin Oluşumu, Görevleri, Çalışma Şekil ve Esasları

Madde 9 — İyi tarım uygulamaları komitesinin oluşumu, görevleri, çalışma şekil ve esasları aşağıda belirtilmiştir.

a) Komitenin oluşumu; Bakanlık Müsteşar veya Müsteşar Yardımcısı Başkanlığında; Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürlüğünden 3 kişi, Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğünden 2 kişi, Tarımsal Araştırmalar Genel Müdürlüğünden 1 kişi, Teşkilatlanma ve Destekleme Genel Müdürlüğünden 1 kişi, Araştırma Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığından 1 kişi ve Dış İlişkiler ve Avrupa Topluluğu Koordinasyon Dairesi Başkanlığından 1 kişi ile konunun uzmanı teknik görevliler veya kuruluşları tarafından görevlendirilecek elemanlardan oluşur. İTUK sekreteryası, Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürlüğü tarafından yürütülür.

b) Komitenin görevleri;

- 1) Bu Yönetmelik hükümlerini uygulamak ve uygulanması için gerektiğinde Tarım İl Müdürlüklerini yetkilendirmek,*
- 2) Yetkilendirilmiş kuruluşlara çalışma izni vermek, kurallara uyulmadığı tespit edildiğinde izni iptal etmek veya geçici süreyle durdurmak,*
- 3) Yetkilendirilmiş kuruluşları, kontrolörleri, sertifikakerleri, üretici, üretici birlikleri ve müteşebbisleri kodlamak ve denetlemek,*
- 4) Yetkilendirilmiş kuruluşları, kontrolörleri ve sertifikakerleri, bu Yönetmelik hükümlerine uyulmadığı durumlarda uyarmak ve gerektiği durumlarda yaptırım uygulamak,*
- 5) İTU kriterlerinin belirlenmesi, yaygınlaştırılması, geliştirilmesi, tanıtılması konularında çalışmalar yapmak, İTU'da haksız rekabetin takipçisi olmak, bu Yönetmeliğe aykırı olan ve ülkenin menfaatlerinin zedelendiği her konuda yasal işlemler için başvurular yapmak,*
- 6) Sivil toplum örgütleri ile mesleki ilişkiler kurmak ve gereken durumlarda işbirliği yapmak, ülkenin İTU'nun yaygınlaştırılması, geliştirilmesi, tanıtılması konularında, üniversite, enstitü, araştırma, basın kuruluşları ve ilgili diğer resmi veya özel kuruluşlarla işbirliği yaparak; araştırma, proje ve eğitim yapmak, yaptırmak,*

- 7) Diğer ülkelerdeki, özellikle AB Ülkelerindeki İTU değişikliklerini izleyerek ülke mevzuatında gerekli değişiklikleri yapmak,
- 8) Uluslar arası İTU kuruluşlarıyla işbirliğine gitmek, İTU konusundaki ulusal ve uluslar arası seminer, sempozyum, toplantı, kongre ve fuarlara katılım sağlamak,
- c) Komite, olağan olarak her ayın ilk haftası toplanır. Olağanüstü durumlarda sekreteryaya tarafından toplantıya çağrılır.
- d) Komite kararlarını oy çokluğuyla alır. Kararlar bağlayıcıdır.
- e) Raportörlük, Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürlüğü temsilcilerinden seçilen sekreter üye tarafından yürütülür.
- f) Kararlar, toplantı tarihinden itibaren on gün içinde tüm üyeler tarafından imzalanarak Müsteşarlık onayına sunulur ve onay tarihinden itibaren yürürlüğe girer.
- Yetkilendirilmiş Kuruluşların Oluşumu, Çalışma Şekli ve Esasları
- Madde 10 — Yetkilendirilmiş kuruluşların oluşumu, çalışma şekli ve esasları aşağıda belirtilmiştir.
- a) Bu Yönetmeliğin uygulanmasında; İTU faaliyetlerinin her türlü kontrol ve sertifikalandırma işlemleri Bakanlıkça veya Bakanlıkça yetkilendirilmiş kuruluşlarca yapılır. Yetkilendirilmiş kuruluşlar yeterli ve tecrübeli personel ile teknik alt yapıya sahip olmak zorundadır.
- b) Yetkilendirilmiş kuruluşlar, kontrol ve sertifika konularında çalışma izni almak için Bakanlığa başvuruda bulunur. Bakanlıkça gerekli incelemeler yapılır ve dilekçenin veriliş tarihinden itibaren 45 gün içinde sonuçlandırılır. Yetkilendirilmiş kuruluşlar çalışma yetki süreleri dolmadan her yıl en az 1 ay önce çalışma yetki sürelerini uzatmak zorundadırlar. Çalışma izinleri hiç bir şekilde devredilemez.
- c) Kontrol ve sertifikasyon kuruluşu; kontrol ve sertifikasyon olmak üzere iki ayrı birimden oluşur. Kontrol biriminde görev yapanlar sertifikasyon biriminde, sertifikasyon biriminde görev yapanlar kontrol biriminde görev yapamazlar.
- d) Yetkilendirilmiş kuruluşlar ile kontrolör ve sertifikelerinin; çalışma izni, izin süresi, süre uzatımı, izinlerinin iptali, görev ve yetkileri, yetki kullanımı, kontrol ve sertifikasyon sistemi ile kontrolör ve sertifikeler çalıştırmaya ilişkin usul ve esaslar İTUK tarafından belirlenir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Denetim

Madde 11 — Bu Yönetmeliğin uygulanmasında; yetkilendirilmiş kuruluşlar, kontrolör, sertifikeler ve müteşebbislerin her türlü denetimi Bakanlık tarafından yapılır.

Denetim hizmetlerinde çalışacak personelin yetki ve sorumlulukları ile hizmet içi eğitimine ilişkin usul ve esaslar İTUK tarafından belirlenir. Bakanlık gerekli gördüğü hallerde denetim yetkisini kısmen veya tamamen akredite edilmiş; kamu kurum ve kuruluşlarına, özel sektör tüzel kişilerine ve üniversitelere devredebilir.

Genel Hükümler

Madde 12 — İyi tarım uygulamalarını uygulayan üreticiler ve üretici birlikleri tarımsal desteklemelerden öncelikli olarak faydalandırılırlar.

Yürürlük

Madde 13 — Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 14 — Bu Yönetmelik hükümlerini Tarım ve Köy İşleri Bakanı yürütür.

Kaynaklar: TSE Standart dergisi

Resmi Gazete

İYİ TARIM VE UYGULAMALAR

Oktay TAŞ